

BibliCamp 8 – raamatukogud roheliseks

Maris Nool, *TalTechi raamatukogu teeninduskeskuse juhataja, ERÜ noorteklubi liige*

11.–12. augustil toimus Märjamaa Valla Raamatukogus ERÜ noorteklubi kaheksas suveseminar BibliCamp. Sel korral arutlesime teemal, mis puudutab meid kõiki – nii üksikisikuna kui ka osana asutusest, kus töötame. Keskkonnahoid, jätkusuutlikkus, roheline mõtte- ja teguviis on märksõnad, mis selleaastasest suveseminarist kõlama jäid.

Praeguseks on loodud mitmeid programme, mis toetavad keskkonnateadliku mõtteviisi kujundamist ning konkreetsete tegevuste planeerimist. Mitmed asutused on liitunud *rohelise kontori* süsteemiga, haridusasutustele on loodud *rohelise kooli* süsteem. Üks värskemaid programme

on *roheline muuseum*, mis oma olemuselt on raamatukogude spetsiifikale kõige sarnasem. Raamatukoguhoidjad eesotsas Eesti Raamatukoguhoidjate Ühinguga ongi liikumas selles suunas, et luua eraldi programm just raamatukogudele. Seega pakkus seekordne suveseminar noorteklu-

bile hea võimaluse anda oma panus programmi valmimisse.

Esimest päeva alustas programmi *Roheline kool* Eesti koordinaator Eeva Kirsipuu-Vadi Tartu Loodusmajast. Ta avas oma ettekandes keskkonnaprobleemide tausta ja põhjusi

BibliCamp 8. Vasakult: Jaana Tõnisson, Tiina Soopa, Ceili Perlov, Hanna Maria Laur, Piret Jõesaar, Jaanika Tappo, Viktoria Petrova, Heleen Karja, Natalja Gorkova ja Maris Nool. Foto: Maris Nool

ning jagas praktilisi näpunäiteid keskkonnasõbralikumaks tegutsemiseks. Saime testida keskkonnahoiu hetkeolukorda puudutavaid teadmisi: nii mõnelgi juhul juhtus õige vastus olema hoopis vastupidine esialgsele arvamusel. Lisaks saime mängulises vormis arutleda lihtsate ja igapäevaste tegevuste keskkonnamõju üle. Arutlesime ka, millistest valdkondadest võiks raamatukogu keskkonnamõju koosneda. Nimetati hoone ülalpidamist ja selleks vajaliku energia kasutust, sise- ja väliskommunikatsiooniga seotud mõjusid, e-kogude haldamist, jäätmemajandust jne. Eeva sissejuhatuse teemasse oli silmiavav ja andis hea aluse aruteludeks.

Päev jätkus RaRa humanitaaria ja kunstide raamatukogu juhataja ja ERÜ uue mõtte töörühma liikme **Katre Riisalu** ülevaatega töörühma läbi viidud küsitluse *Kui rohelised me oleme?* tulemustest. Küsitlusele said vastata kõik raamatukoguhoidjad ja kokku saadi 98 vastust üle Eesti. Vastustest ilmselg, et olukord raamatukogudes on tegelikult päris hea ja tänu infokorjele on nüüd ka laiem ülevaade suurematest ja väiksematest tegudest, mida raamatukogudes keskkonnale mõeldes juba tehakse. Näiteks toodi välja nii paberivabade tööprotsesside soodustamine kui ka paberi (erinevates vormides) taaskasutamine, aga ka raamatutele uue elu andmine neid jagades, müües või vahetades. Tänu raamatukogude heale infovahetusele leiavad uue kodu või otstarbe sageli ka mööbliesemed. Üldiselt on hea näha, et raamatukogud panustavad aktiivselt keskkonnahoidu ja loodetavasti liigume edasi ikka tõusvas joones.

Esimese päeva lõpetas Tallinna Keskraamatukogu võõrkeelse kirjanduse osakonna juhataja **Jaanika Tappo**, kes tegi ülevaate *rohelistest raamatukogudest* mujal maailmas. Jaanika keskendus oma ülevaates raamatukogudele, kes on saanud IFLA rohelise raamatukogu auhinna (IFLA Green Library Award). Auhind antakse raamatukogudele ja projektidele, mis on kõige rohkem panustanud keskkonnasäästlikku tegevusse. Näiteks avas selleaastane võitja **Choa Chu**

Kangi rahvaraamatukogu Singapuris uue keskkonnasäästlikuma hoone, mille ehitamiseks kasutati jätkusuutlikke materjale ning kujundamisel on mõeldud eri sihtrühmade, aga ka keskkonna vajadustele. Parima projekti auhinna võitis sel aastal Pariisis asuv **Canopée** raamatukogu, mis kaasati pilootraamatukoguna Pariisi kliimakokkuleppe koostamisse ja tänu sellele saab inspireerida ka teisi raamatukogusid. Pärast pikka ja sisukat päeva jalutasime kaunis Märjamaa alevis ning jagasime mõtteid ja kogemusi vabas vormis juteldes.

Teist seminaripäeva alustas Märjamaa Valla Raamatukogu direktor **Ede Talistu**, kes tutvustas raamatukogu hoonet ja rääkis veidi ajaloost, aga ka praegustest tegemistest. Märjamaa raamatukogu töötajad võtsid meid väga soojalt vastu ja sealne raamatukogu oli väga hubane ning mõnus, kuhu lugejatel on alati hea tulla.

Seejärel koondasime kokku mõtted eelmisest päevast ja arutlesime TalTechi raamatukogu teeninduskeskuse juhataja **Maris Noole** juhtimisel raamatukogude võimaluste üle jätkusuutlikumalt tegutseda. Ajurünnakul keskendusime kolmele põhiteemale: töökeskkond, lugejateenindus ja kommunikatsioon. Töökeskkonna puhul toodi näiteks välja loomuliku valguse eelistamine, prügi sorteerimine, elusate taimede paigutamine raamatukogu ruumi, lifti kasutamine ainult äärmisel vajadusel jpm. Lugejateeninduse saaks muuta jätkusuutlikumaks vähem printides ja paberit taaskasutades, laenutades asju, mida vajatakse harva, aga ka korraldades töötubasid, mis õpetavad asjade parandamist ja neile uue elu andmist. Kommunikatsiooni puhul jäi kõlama mõte, et soovitud tähelepanu saamiseks tuleks liikuda sammhaaval. Näiteks saab muu informatsiooni sisse põimida ka jätkusuutlikku mõtteviisi toetavaid infokilde. Lisaks toodi välja, et tuleks leida tasakaal digitaalse ja paberil info vahel ning valida info edastamiseks sobiv vahend vastavalt olukorrale. Ajurünnak ärgitab mõtlema just selles vaates, mida me juba praegu oma raamatukogudes ära teha saaksime.

Seekordne BibliCamp andis hea aluse meie kõigi jaoks väga olulise rohelise teema mõtestamiseks.

Loodetavasti ajendab seminaril kuuldu osalejaid edaspidi oma raamatukogudes ja koduses majapidamises jätkusuutlikumaid valikuid tegema.

Seminari lõpetas TalTechi raamatukogu mitteformaalse õppe koordinaator **Kelli Luik**, kes viis läbi töötoa *Kuidas pakendada inimest?*. Saime ülevaate rõivastumise ja tekstiilide ajaloost, samuti erinevatest kangastest, mida rõivatööstuses kasutatakse. Väga huvitav oli teada saada, kui kiiresti tegelikult üks või teine materjal looduses laguneb. Saime üheskoos arutledes mõelda oma seniste ja ka tulevaste ostude peale ning millele võiksime tegelikult rõivaid valides tähelepanu pöörata: näiteks vältida polüestrit ja meeles pidada, et segumaterjalist kangaid on praegu veel peaaegu võimatu ümber töödelda. Töötuba andis põhjaliku ülevaate meie tarbimisotsuste keskkonnamõjust ja sellest, kuidas me saaks ise teha teadlikumaid valikuid.

Seekordne BibliCamp andis hea aluse meie kõigi jaoks väga olulise teema mõtestamiseks ja loodetavasti ajendab seminaril kuuldu osalejaid edaspidi oma raamatukogudes ja koduses majapidamises jätkusuutlikumaid valikuid tegema. Meie raamatukoguhoidjatena saame olla eeskujuks kogukonnale, korraldada infotunde ja töötubasid ning ärgitada sarnaselt mõtlemaid inimesi koos tegutsema. Üks meie väike samm võib olla keskkonnale suur samm! ☰